

DOM

Afsagt den 14. maj 2018 i sag nr. BS 10E-812/2017:

DSB

Telegade 2

2630 Taastrup

mod

Concordia Forsikring A/S

Tietgens Allé 112-114

5230 Odense M

og

Tryg Forsikring A/S

Klausdalsbrovej 601

2750 Ballerup

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen vedrører et spørgsmål om, hvorvidt DSBs krav på erstatning er bortfaldet efter erstatningsansvarslovens § 19 eller 20.

DSB har fremsat påstand om, at Concordia Forsikring A/S og Tryg Forsikring A/S solidarisk, subsidiært hver for sig, skal betale 817.930,64 kr. til DSB, med tillæg af procesrente fra den 15. februar 2015.

Concordia Forsikring A/S og Tryg Forsikring A/S har påstået frifindelse.

Sagen er anlagt ved retten i Glostrup den 28. marts 2017.

Oplysningerne i sagen

Den 6. april 2013 påkørte DSB's tog en løsslubbet hest, efter at rytteren havde mistet herredømmet over hesten. Ved påkørslen led DSB tab i form af tingsskade og driftstab. Kravet er opgjort til 817.930,64 kr. Hestens ejer er objektivt ansvarlig for skaden. Ejeren har tegnet lovpligtig ansvarsforsikring hos Concordia Forsikring A/S og hos Tryg Forsikring A/S. Der er enighed om de faktiske omstændigheder og om tabsopgørelsen. Sagen angår således alene spørgsmålet om, hvorvidt erstatningspligten er bortfaldet i medfør af erstatningsansvarslovens §§ 19-20, og spørgsmålet om forrentningsdatoen af et evt. krav.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2.

Under hovedforhandlingen er der afgivet vidneforklaring af Vidne 1 og af Vidne 2

Parternes synspunkter

DSB har til støtte for sin påstand gjort gældende, at hesteejerens ansvar og

DSB's regreskrav mod forsikringsgiverne ikke er bortfaldet efter erstatningsansvarslovens § 19, stk. 1, allerede fordi betingelserne i denne bestemmelse ikke er opfyldt.

Det afgørende for, om erstatningsansvar skal bortfalde efter § 19, stk. 1, er ikke, *om* der er tegnet en tings- eller driftstabsforsikring, men derimod om skadelidte som sikrede under policen faktisk har fået udbetalt dækning under tings- eller driftstabsforsikringen. Dette følger af ordlyden af § 19, stk. 1.

DSB har tegnet forsikring for tingsskade og driftstab med en selvrisiko på 25.000.000 kr. Skaden, der opgjort til 817.930,64 kr., ligger under selvrisikobeløbet. Skaden er derfor ikke dækket af en tingsskadesforsikring eller driftstabsforsikring, hvilket er betingelsen efter erstatningsansvarslovens § 19, stk. 1.

Dette følger såvel af forarbejderne til bestemmelsen som af retspraksis.

Hesteejerens erstatningsansvar og DSB's regreskrav mod forsikringsgiverne er heller ikke bortfaldet efter erstatningsansvarslovens § 20, allerede fordi betingelserne i § 20 ikke er opfyldt.

DSB er ikke *i almindelighed* selvforsikret. DSB er registreret som en selvstændig offentlig virksomhed under CVR-nummer 25 05 00 53. Der gælder intet krav om, at DSB skal have truffet formel beslutning om, hvorvidt DSB er selvforsikrer eller ikke er selvforsikrer. Det forhold, at DSB har en tilknytning til staten som en selvstændig offentlig virksomhed, gør ikke automatisk, at DSB falder ind under anvendelsesområdet for § 20.

DSB kan sammenlignes med en lang række kommuner, som ikke er selvforsikret, men som tegner forsikringer i markedet på lige fod med private aktører. Det følger udtrykkeligt af forarbejderne til bestemmelsen, at skader, der påføres kommuner, som er dækket af tings- eller driftstabsforsikring, er omfattet af § 19, og ikke af § 20.

Højesteret har i UfR1988.109H og UfR 2000.2058 slået fast, at en statslig virksomheds undladelse af at tegne enkelte forsikringer ikke bringer § 20 i anvendelse.

Da DSB-loven trådte i kraft i 1999, fremgik det udtrykkeligt af lovens § 13, at DSB skulle tegne forsikringer. Af forarbejderne til loven fremgik direkte, at DSB som selvstændig offentlig virksomhed ikke længere ville være omfattet af den gældende selvforsikringsordning for statsinstitutioner.

Det samme gør sig gældende for DSB S-tog A/S. Begge virksomheder skal derfor etablere alle nødvendige lovpligtige forsikringer i forbindelse med udøvelsen af deres virksomhed herunder ansvarsforsikringer i forbindelse med selve jernbanedriften.

DSB tegner således, som det også er godtgjort ved vidneforklaringerne, i almindelighed forsikring, herunder for tingsskade og driftstab, erhvervs- og produktansvar, bestyrelses- og direktionsansvar, kriminalitet, arbejdsskade, entreprise, auto og rejser, fuldkommen på samme måde som enhver anden virksomhed.

DSB opfylder således ikke betingelsen om ”i almindelighed” at være selvforsikrer, jf. § 20.

Det bestrides, at DSB er selvforsikret for den konkrete skade pga. selvriskobeløbets størrelse på 25.000.000 kr.

Af forarbejderne (LFF1983-1984.2.7) til EAL § 20 fremgår, at ”...Bestemmelsen [§ 20] omfatter heller ikke de tilfælde, hvor en offentlig institution nok forsikrer sig, men med meget høj selvrisiko, og således selv overtager risikoen for mindre skader.”

Selvrisikoens størrelse er således uden betydning for vurderingen af, om DSB er selvforsikret i henhold til § 20. Afgørende er, om DSB ”i almindelighed” er selvforsikrer.

Af forarbejderne (LFF1983-1984.2.7) til § 19, stk. 1, fremgår endvidere: ”Er der tegnet forsikring med selvrisiko [som i denne sag], er der erstatningsansvar for det beløb, som selvriskoen udgør [op til 25.000.000 kr. i denne sag]. Skadelidte kan derfor gøre regres for den del af tabet, der ligger inden for selvriskobeløbet, hvilket er tilfældet i denne erstatningssag.

Størrelsen på DSB's selvrisiko er et kommercielt og kontraktuelt anliggende mellem DSB og dennes forsikringsgivere. DSB har ingen lovhjemlet pligt til at tegne skadeforsikring med et lavt selvriskobeløb med det formål, at DSB's skadeforsikring skal dække skader (herunder skader på under 25.000.000 kr.) forårsaget af privatpersoner. Sådanne skader er tidligere og på sædvanlig vis dækket af skadevoldernes ansvarsforsikringer.

Der er således ikke i medfør af EAL § 20 grundlag for at stille hesteejeren som om skaden var dækket af en forsikring, jf. forudsætningsvist § 19, stk. 1.

DSB har krav på renter, som anført i betalingspåstanden, fra den 15. februar 2015, som er 30 dage efter den 16. januar 2015, hvor forsikringsgiverne modtog DSB's skadesopgørelse på 817.930,64 kr., jf. rentelovens § 3, stk. 3. Tryk Forsikring havde på dette tidspunkt anerkendt ansvaret for skaden.

Erstatningsbeløbet er ubestridt og er ikke ændret siden opgørelsen sendt til forsikringsselskaberne den 16. januar 2016.

Forsikringsgiverne var således den 16. januar 2015 i besiddelse af de oplysninger, som må anses for nødvendige for at bedømme kravets berettigelse og størrelse.

Twisten i denne sag angår hverken kravets berettigelse eller størrelse, hvorfor der ikke er grundlag for at lægge en senere rentedato til grund end den 15. februar 2015.

Concordia Forsikring A/S og **Tryk Forsikring A/S** har i påstandsdokument af 6. april 2018 gjort gældende, at erstatningspligten er bortfaldet efter erstatningsansvarslovens §§ 19 og 20. Disse bestemmelser skal læses i sammenhæng og må sammenholdes med intentionen bag det samspil, der er mellem de to bestemmelser.

Ved erstatningsansvarslovens indførelse ønskede lovgiver en retsstilling for så vidt angår privatpersoner, der forvolder tingskade under omstændigheder, der ikke kan anses som grov uagtsomhed, som kan beskrives således:

Der skal i denne situation kun være erstatningsansvar for skadevolder, såfremt skadelidte ikke har tegnet tingsforsikring eller driftstabsforsikring til dækning af en skade/et tab af den omhandlede art. Princippet om bortfald af skadevolders ansvar gælder tillige, såfremt en offentlig institution i almindelighed undlader at tegne forsikring (er selvforsikrer).

Denne klare intention fra lovgivers side er kommet til udtryk i bestemmelserne i erstatningsansvarslovens § 19, stk. 1 og § 20.

Lovgivers intention om, at staten og offentlige institutioner - på lige fod med andre skadelidte - må give afkald på at gøre en privat skadevolder erstatningsansvarlig, såfremt der enten er tegnet forsikring, eller man har valgt at være selvforsikrer, kan ikke gøres illusorisk ved at etablere en tings- og/eller driftstabsforsikring med så stor selvrisiko, at i praksis alle eller langt de fleste skader falder uden for dækningen.

Derfor anføres det også i lovens forarbejder, jf. bemærkningerne til lovforslaget, at : "... bestemmelsen omfatter ... ikke tilfælde, hvor en offentlig institution nok forsikrer sig, men med meget høj selvrisiko, og således selv overtager *risikoen for mindre skader*. "

Modsætningsvis følger, at erstatningslovens § 20 - status som selvforsikrer - må gælde, hvis den offentlige institution har overtaget risikoen ikke blot for mindre, men også for meget store skader.

DSB har under denne sag oplyst, at man har tegnet forsikring til dækning af sådanne skader, som denne regressag vedrører, med en selvrisiko på 25 mio. kr., hvorved DSB altså selv har overtaget risikoen for skader op til dette be-

løb.

Det betyder, at en skade på f.eks. 24,9 mio. kr. falder uden for forsikringsdækningen. En sådan skade ligger selvsagt meget langt fra en sådan "mindre skade", som efter erstatningsansvarslovens forarbejder kan accepteres som den offentlige institutions selvbehold, uden at man anses som selvforsikrer.

I en sag, hvor den relevante forsikring kun dækker særdeles store skader på over 25 mio. kr. – reelt nærmest begrænset til "katastrofescenarier" – må DSB anses som selvforsikrer i erstatningsansvarslovens § 20's forstand, hvorefter reglerne i erstatningsansvarslovens § 19 finder anvendelse. Derefter er hesteejerens ansvar bortfaldet, og derfor kan DSB ikke rejse erstatningskrav mod hesteejerens forsikringsselskaber.

Den beskyttelse af skadevolder, som erstatningsansvarslovens §§ 19 og 20 skal sikre, kan ikke gøres illusorisk ved at tegne forsikring med så høj selvrisiko, at den offentlige institution i realiteten er selvforsikrer, bortset fra meget særegne og sjældne skadescenarier. Derfor giver det i et tilfælde som det foreliggende ikke mening at påberåbe sig, at begrænsningen i erstatningsansvarslovens § 19, stk. 1, i form af ordene "*det omfang, en skade er dækket af en tingsforsikring*", skulle berettige DSB til at gennemføre erstatningskrav over for den private skadevolder, der er omfattet af beskyttelsen i erstatningsansvarslovens §§ 19 og 20. Man ville i givet fald omgå lovgivers intention bag erstatningsansvarslovens §§ 19 og 20 om beskyttelse af en privat skadevolder mod regres fra en offentlig institution, såfremt sidstnævnte kunne sikre en sådan regresadgang ved at tegne forsikring med en så høj selvrisiko, at forsikringsdækning aldrig eller kun i yderst sjældne situationer kunne komme på tale.

For det tilfælde, at retten ikke giver medhold i dette synspunkt, er det gjort gældende, at erstatningsbeløbet ikke som hævdet af DSB skal forrentes fra den 15. februar 2015. Forsikringsselskaberne havde *ikke* på dette tidspunkt modtaget sådanne oplysninger, som var nødvendige for at afklare, *dels* om forsikringstager var rette ansvarssubjekt, *dels* hvorledes en eventuel erstatning skulle opgøres.

Disse forhold blev først afklaret under den længerevarende korrespondance, der pågik indtil januar 2017.

Først med de oplysninger, det ultimo 2016 lykkedes at få fra sagsøger, var de sagsøgte i stand til endeligt at vurdere og få afklaret, *dels* om forsikringstageren var rette ansvarssubjekt, *dels* om sagsøgers erstatningskrav var korrekt opgjort og dokumenteret.

Efter rentelovens § 3, stk. 3, skal der tidligst betales rente fra det tidspunkt, hvor der er gået efter 30 dage efter den dag, hvor skyldneren var i stand til at indhente de oplysninger, som var nødvendige for at bedømme kravets beret-

tigelse og størrelse.

Forsikringsselskaberne manglede en række væsentlige oplysninger, som var nødvendige for at kunne afgøre, om der skulle betales erstatning til DSB, og i givet fald hvor stort et beløb DSB havde krav på at få erstattet.

Eksempelvis sendte DSB først i november 2015 de yderligere oplysninger og det yderligere dokumentationsmateriale til belysning af og dokumentation for erstatningskravet. I dette brev beklagede DSB da også, at man ikke tidligere har fremsendt det pågældende dokumentationsmateriale

Øvrige oplysninger, som var nødvendige for at kunne afklare erstatningskravet, fremgår af DSB's skrivelser af 18. april 2016, 15. juni 2016 og 2. november 2016. Endnu i december 2016 fremkom der fortsat oplysninger, som var nødvendige, for at forsikringsselskaberne kunne tage endelig stilling til erstatningskravet og dets størrelse, jf. DSB's skrivelser af 12. december 2016.

En eventuel erstatning kan derfor tidligst kræves forrentet fra 30 dage efter den 12. december 2016, hvor de sidste, nødvendige oplysninger fremkom.

Rettens begrundelse og afgørelse

Om bortfald af erstatning efter erstatningsansvarslovens § 19 og § 20

DSB har tegnet tings- og driftstabs forsikring, herunder for skade på tog. Selvriskoen i henhold til denne forsikring er på 25.000.000 kr. Skaden er derfor ikke dækket af forsikringen. Erstatningsansvaret er allerede derfor ikke bortfaldet med henvisning til erstatningsansvarslovens § 19.

DSB er en selvstændig offentlig virksomhed, som ved etableringen i 1999 i henhold til DSB-loven (lov nr. 485 af 1. juli 2008) § 13 skulle tegne nødvendige forsikringer, idet virksomheden ikke længere var omfattet af den gældende selvforsikringsordning. Det er ved forklaringerne fra underret i DSB, Vidne 1, og fra forsikringsmægler Vidne 2 godtgjort, at DSB siden har overholdt denne forpligtelse, og at forsikringerne tegnes efter udbud på sædvanlige vilkår og på basis af relevante kommercielle vurderinger. Der er derfor intet grundlag for at anse DSB for omfattet af erstatningsansvarslovens § 20.

Erstatningsansvaret er derfor heller ikke bortfaldet efter erstatningsansvarslovens § 20.

Der er efter formuleringen af §§ 19 og 20 og disses forarbejder ikke grundlag for at anse erstatningsansvaret for bortfaldet efter disse bestemmelser med henvisning til størrelsen af selvriskoen, således som anført af forsikringsselskaberne.

Med denne begrundelse tager retten DSB's betalingspåstand til følge.

Om rentedato

Skaden skete den 6. april 2013. Den 16. januar 2015 fremsendte DSB pr. mail krav om betaling af 817.930,64 kr. Mailen var vedhæftet skadesopgørelse med bilag.

Forsikringselskaberne har i efterfølgende mailkorrespondance stillet spørgsmål til hegnspligt, til DSB's forsikringsforhold og til enkelte elementer i erstatningsopgørelsen. Besvarelserne fra DSB har ikke givet grundlag for ændring af spørgsmålet om erstatningspligten eller ændring af kravets opgørelsen.

Der er ikke godtgjort omstændigheder, der kan begrunde, at forsikringselskaberne ikke den 16. januar 2015 var i stand til at indhente de oplysninger, der måtte anses for nødvendige for at bedømme kravets berettigelse og størrelse. På denne baggrund tages DSB's rentepåstand til følge, som neden for bestemt.

Omkostninger

Forsikringselskaberne skal in solidum betale sagsomkostninger til DSB med 69.940 kr. Beløbet er til dækning af retsafgift med 19.940 kr., og af ud-gift til advokatbistand med 50.000 kr. Beløbet er fastsat henset til sagens værdi og forløb.

Thi kendes for ret:

Condordia Forsikring A/S og Tryg Forsikring A/S skal inden 14 dage til DSB betale 817.930,64 kr. med tillæg af procesrente fra den 15. februar 2015, samt sagsomkostninger med 69.940 kr.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8a.

Dommer